

HRVATSKI BOZIC

http://www.hrt.hr/arhiv/bozic/pucki_pretrkscanski.htm

U nekim krajevima već na sv. Katarinu počinje božićna priprava i traje točno mjesec dana. Slijede dani sv. Barbare (4. prosinca), sv. Nikole (6. prosinca) i sv. Lucije (13. prosinca) koji u pojedinim krajevima imaju istu ulogu početka kruga božićnih običaja. Likove Sv. Nikole i sv. Lucije često predstavljaju muškarci ili žene i obilaze domove donoseći darove djeci.

"Badnjak" na ognjištu

Na dan sv. Barbare ili sv. Lucije sije se pšenica i pripravlja zelenilo za ukras kuće i stola kod svetkovanja Božića. Taj je običaj pretrkšćanskog porijekla, ali danas ima kršćansku simboliku, a svrha mu je blagoslov ljetine. Danas se taj običaj sačuvao i u gradovima, dok su i u selima gotovo nestali običaji unošenja badnjaka i slame u predvečerje Božića. Badnjakom se naziva panj, koji se stavlja na ognjište da gori i grije kuću kroz više dana. Taj običaj također je pretrkšćanskog porijekla, ali je vremenom zadobio kršćanske oznake. Unošenje slame i rasprostiranje po podu događalo se s izričitim naglaskom na događaj Božića, jer su redovito taj čin članovi obitelji pratili pjevanjem [božićnih pjesama](#). Poslije blagdana tu su slamu smatrali blagoslovljenom i jamstvom dobrog uroda u vrtu i polju.

Božićno drveće, a negdje zelene grane, su osobito vidljiv božićni simbol. Okićeni borovi stoje danas po gradskim trgovima i pred javnim zgradama. U kućama i u stanovima oni su središte oko kojega se okuplja obitelj i darivaju djeca na

Unošenje božićnog drvca

Badnjak ili na Božić. Premda se može uočiti pretrkšćanska ili nekršćanska predpovijest tog njihovog unošenja božićnog drvca ili zelenila u domove, danas su neizostavan znak slavljenja Božića. U osobit događaj obiteljskog zajedništva spada kićenje borova u kući, a pod bor se redovito stavljaju i jaslvice ili koji drugi znak Božića.

Večera na Badnjak je posna, a izbor jela i pića osobit. Posebno priređena jela obilježena su kršćanskim simbolima, a blagovanje je pak isprepletano božićnim nazdravicama i običajima koji su usmjereni društvenom i gospodarskom dobru članova obitelji. Najveći dio tih običaja ukazuje na vrijeme kad je Božić bio i početak nove godine što je bio dodatan razlog da se iskazuju želje za napretkom u gospodarstvu. Večeru je valjalo završiti u predviđenom vremenu da bi se ukućani mogli spremati i stići na polnoćku.

Božićni tjedan, blagdan sv. Stjepana, sv. Ivana, Nevina dječica ili Mladenci te Stara godina, također su krcati božićnim događanjem koje prate osobiti pučki običaji, npr. blagoslov vina na Ivanje, šibanje na Nevinu dječicu, a nekoć i starohrvatsko "biranje kralja" te drugih narodnih dužnosnika. Naravno, Nova godina je u znaku početka nove građanske godine, a uz Bogojavljenje danas je vezano osobito koledanje, tj. čestitarski ophod od kuće

Koledanje tj. čestitarski ophod

do kuće, i blagoslov kuća i stanova. Božićni krug običaja završava

na Svijećnicu i blagoslovom grla na dan sv. Blaža.

Cjelovit opis božićnih običaja pružaju djela Milovana Gavazzia (*Godina dana hrvatskih narodnih običaja*. Zagreb 1988) i Dunje Rihtman-Auguštin (*Knjiga o Božiću*. Zagreb 1995).